

Република Северна Македонија

Министерство за одбрана

RAPORTI VJETOR

**për realizimin e aktiviteteve në përputhje me planet operative për vitin 2023
për zbatimin e planit të dytë kombëtar të veprimit të Republikës së
Maqedonisë së Veriut për zbatimin e Rezolutës 1325 të Kombeve të Bashkuara
"Gratë, paqja dhe siguria" 2020-2025, kornizë strategjike**

Mars, 2024

PËRMBAJTJA:

I. PJESA HYRËSE..... 4

II. SHKALLA E ZBATIMIT TË AKTIVITETEVE NË PERIUDHËN JANAR - DHJETOR 2023.....5

II.1. Synimi strategjik 1 Lidershipi - Transparencë në përzgjedhjen, mbajtjen dhe promovimin e pozitive drejtuese, duke respektuar parimin e mundësive të barabarta për gratë dhe burrat.....5

Ministria e Mbrojtjes.....5
Ministria e Punëve të Brendshme 8
Ministria e Punëve të Jashtme 9
Ministria e Punës dhe Politikës Sociale..... 9
Ministria e Financave..... 9

II.2. Synimi strategjik 2 Përfshirja - Transparenca dhe përfshirja në shoqëri, duke respektuar parimin e mundësive të barabarta për gratë dhe burrat..... 10

Ministria e Mbrojtjes..... 10
Ministria e Punës dhe Politikës Sociale..... 12

II.3. Synimi strategjik 3 Lehtësimi - Kushte të qëndrueshme dhe efektive në mbështetje të nevojave të ndryshme të grave dhe burrave.13

Ministria e Mbrojtjes.....13
Ministria e Punëve të Brendshme 14
Ministria e Punës dhe Politikës Sociale..... 14
Ministria e Financave 14
Qendra për Menaxhimin e Krizave.....15

II.4. Synimi strategjik 4 Mbrojtja - Sigurimi i mbrojtjes gjithëpërfshirëse dhe efektive të grave dhe burrave.15

Ministria e Mbrojtjes.....	15
Ministria e Punëve të Brendshme	16
Ministria e Punëve të Jashtme	18
Ministria e Punës dhe Politikës Sociale.....	18
Ministria e Drejtësisë	18

II.5. Synimi strategjik 5 Komunikimi, edukimi dhe trajnimi - Komunikimi efektiv dhe gjithëpërfshirës, edukimi dhe trajnimi për axhendën "Gratë, paqja dhe siguria".

Ministria e Mbrojtjes.....	19
Ministria e Punëve të Brendshme	22
Ministria e Punëve të Jashtme	24
Ministria e Punës dhe Politikës Sociale.....	25
Ministria e Arsimit dhe Shkencës	25
Ministria e Drejtësisë	26
Drejtoria për Mbrojtje dhe Shpëtim.....	26
Qendra për Menaxhimin e Krizave.....	27
Asociacioni i njëjësive të vetëqeverisjes lokale (ANjVL).....	27

III. PËRFUNDIM..... 27

IV. SFIDAT..... 28

V. REKOMANDIME..... 28

SHTOJCAT:

Shtojca nr. 1: Paraqitja tabelare e përqindjes së përfaqësimit të burrave dhe grave sipas institucioneve në vitin 2023.....	30
---	----

Shtojca nr. 1: Paraqitja tabelare e përqindjes së përfaqësimit të burrave dhe grave në pozita drejtuese sipas institucioneve në vitin 2023.....	31
---	----

RAPORTI VJETOR

për realizimin e aktiviteteve në përputhje me planet operative për vitin 2023
për zbatimin e planit të dytë kombëtar të veprimit të Republikës së
Maqedonisë së Veriut për zbatimin e Rezolutës 1325 të Kombeve të Bashkuara
"Gratë, paqja dhe siguria" 2020-2025, kornizë strategjike

I. PJESA HYRËSE

Grupi i punës për koordinimin, monitorimin dhe vlerësimin për zbatimin e PNV-së së dytë për zbatimin e Rezolutës 1325 të OKB-së-Gratë, paqja dhe siguria, 2020-2025-korniza strategjike (GP për KMdheV) e cila është e ngarkuar me zbatimin e koordinimit me institucionet e nivelit kombëtar dhe vendor për qëllime verifikimi, harmonizimi dhe mbështetja, si dhe monitorimi dhe vlerësimi, sublimimi i raporteve nga institucionet përgjegjëse, përgatiti Raportin e Tretë Vjetor për shkallën e realizimit të planeve operationale për zbatimin e PNV-së së Dytë për vitin 2023.

Në maj 2023, GP i KMdheV zhvilloi një takim me përfaqësues nga institucionet përgjegjëse në nivel kombëtar, për përmirësimin e komunikimit ndër-institucional, zhvillimin e planeve vjetore operative për vitin 2023 për zbatimin e PNV-së së Dytë, përcaktimi i dinamikës për realizimin e tyre në periudhën në vijim, për përballimin e sfidave gjatë realizimit të aktiviteteve në fushën lëndore, mbajtjen e kontaktit dhe disponueshmërisë ndërmjet anëtarëve të GP për KMdheV dhe personave të caktuar-përfaqësues nga institucionet përgjegjëse, si dhe koordinimin dhe mbështetjen për aktivitetet.

Njëkohësisht u përgatit një raport gjashtëmuor për vitin 2023 për rezultatet e arritura për zbatimin e PNV-së së dytë, i cili iu dorëzua grupit ndërmnistror konsultativ dhe këshillues për mundësi të barabarta për gratë dhe burrat në Qeverinë e Republikës së Maqedonisë së Veriut, për informim në lidhje me të njëjtën.

Komisioni Evropian ka marrë vlerësime pozitive për përfshirjen e Maqedonisë së Veriut në politikën e përbashkët të sigurisë dhe mbrojtjes të Bashkimit Evropian.

Gjegjësisht, Komisioni Evropian në raportin e publikuar për Maqedoninë e Veriut për vitin 2023, në kapitullin 31 kushtuar politikës së jashtme, të sigurisë dhe të mbrojtjes, vë në dukje një nivel të mirë të gatishmërisë dhe progres të mirë në

drejtim të përafritit të vendit me politikën dhe sigurinë e jashtme të Bashkimi Evropian.

Si shembull pozitiv, Bashkimi Evropian vë në dukje prioritizimin e mbrojtjes së të drejtave të njeriut, klimës, përballjes me ekstremizmin e dhunshëm dhe zbatimin e rezolutave për gratë, paqen dhe sigurinë që promovojnë rolin e grave dhe forcojnë rolin e të rinjve në shoqëri. “Plani i dytë Kombëtar për zbatimin e Rezolutës 1325 të Këshillit të Sigurimit të OKB-së monitorohet nga një grup pune që publikoi raportin e dytë në prill 2023”, thuhet në raport dhe Ministria e Mbrojtjes është bartëse e këtij Plani Kombëtar në vend.

II. SHKALLA E ZBATIMIT TË AKTIVITETEVE NË PERIUdhËN JANAR - DHJETOR 2023

Plani i Dytë Kombëtar i Veprimit për Rezolutën 1325 të OKB-së - Gratë, Paqja dhe Siguria, po zbatohet në përputhje me aktivitetet e parashikuara në planet operacionale për vitin 2023 nga institucionet përgjegjëse dhe në drejtim të përmbushjes së 5 synimeve strategjike të përcaktuara në PNV-në e Dytë:

1. Lidershipi,
2. Përfshirja,
3. Lehtësim,
4. Mbrojtja, dhe
5. Koordinimi, edukimi dhe trajnimi,

II.1. Synimi strategjik 1 Lidershipi- Transparencë në përzgjedhjen, mbajtjen dhe avancimin e pozitave drejtuese, duke respektuar parimin e mundësive të barabarta për gratë dhe burrat.

Ministria e Mbrojtjes-MM

Gjatë vitit 2023 u realizuan ngjarje dhe aktivitete që ishin në drejtim të përmbushjes së synimit të parë strategjik në Ministrinë e Mbrojtjes dhe Armatën.

Në pjesën e synimit strategjik specifik 1.1– Me rritjen e numrit të grave në pozita udhëheqëse në mbrojtje, janë realizuar aktivitete që tregojnë rezultate të rritjes së pjesëmarrjes së grave në pozita udhëheqëse në mbrojtje, janë tejkaluar stereotipet dhe paragjykimet, si dhe zbatimi i parimit gjinor në sistemi për zhvillimin e karrierës së liderëve, dhe aktivitetet e mëposhtme janë më domethënëse:

- Paneli i parë rajonal i liderëve kryesorë nga Ballkani Perëndimor, organizuar në qershor 2023 në Beograd, Serbi nga UNDP/SEESAC.

Ai mundësoi shkëmbimin rajonal të njohurive dhe shkëmbimin e informacionit mbi progresin me axhendën e barazisë gjinore në ministritë e mbrojtjes dhe të forcave të armatosura në Ballkanin Perëndimor. Ky panel diskutim rajonal bazohet në diskutimet dhe iniciativat nga takimi i parë rajonal i këshilltarëve dhe koordinatorëve gjinorë të mbajtur në mars 2023 në Budva dhe rezultatet e arritura që nga viti 2012 kur projekti u iniciua në partneritet me Ministrinë e Mbrojtjes dhe Forcat e Armatosura të Bosnjës dhe Hercegovinës, Mali i Zi, Maqedonia e Veriut dhe Serbia.

Panel diskutimi rajonal përfshinte njëmbëdhjetë përfaqësues nga vendet e përmendura, liderë që përfunduan Programin e mentorimit gjinorë /kouqing

(Gender Couch Program), si dhe këshilltarë dhe koordinatorë gjinorë në ministritë e mbrojtjes dhe të forcave të armatosura në Ballkanin Perëndimor. Në këtë aktivitet morën pjesë dy përfaqësues nga MM.

Kostot financiare për aktivitetin e zbatuar u përballuan nga UNDP/SEESAC.

Gratë kontribuojnë në udhëheqje me aftësi të ndryshme dhe domethënëse.

Ministria e Mbrojtjes është një pjesë e shoqërisë në të cilën mund të përdorë në mënyrë efektive dhe të plotë potencialin dhe kapacitetet drejtuese duke përfshirë gratë, e veçanërisht mundësinë për të zënë poste drejtuese në institucion, pra në të gjitha poret e shoqërisë sonë. Fakti që gratë udhëheqëse dhe aftësitë e tyre specifike gjatë historisë janë vlerësuar dhe pranuar më pak se ato të burrave nuk është harruar, por ato praktika ngadalë por me siguri po humbasin.

Dëshmi për sa më sipër është fakti se në Ministrinë e Mbrojtjes, ku postin më të lartë e mban ministria e Mbrojtjes - Sllavjanka Petrovska, e cila me shembullin e saj personal tregon dhe kontribuon që gratë të shihen nga aspekti i cilësisë, si femër liderë dhe gratë bartëse të vendimeve, jo vetëm si numër apo përqindje.

Ministria e Mbrojtjes Sllavjanka Petrovska, me ftesë të përfaqësueses speciale për gratë, paqen dhe sigurinë në NATO, znj. Irene Felin, mori pjesë në manifestimin

„High-Level Women's Breakfast", i cili u mbajt në kuadër të NATO-s. Samiti që u zhvillua në korrik 2023 në Vilnius, Lituani. Në këtë aktivitet morën pjesë 13 nga gjithsej 19 gra ministre të mbrojtjes dhe punëve të jashtme, së bashku me gra të tjera nga shoqëria civile, qëllimi i përbashkët i të cilave ishte të shprehnin mbështetjen për lidhësin e grave.

Ministrja e Mbrojtjes Sllavjanka Petrovska gjithashtu mori pjesë në “Konferencën për barazi gjinore dhe perspektivë gjinore”, konferencë dyditore e organizuar nga Misioni i Përhershëm i Maqedonisë së Veriut në OSBE, në Tetovë, Republika e Maqedonisë së Veriut.

Ministrja foli në seancën e parë të punës në kuadër të konferencës kushtuar “Gratë, paqja dhe siguria: forcimi i përfshirjes dhe lidhësit të grave për ndërtimin gjithëpërfshirës të paqes dhe menaxhimit të konflikteve”, i cili trajtoi promovimin e përfshirjes dhe udhëheqjes së grave në ndërtimin e paqes dhe menaxhimit të konflikteve, mënyrat për të kapërcyer barrierat për përfshirjen e perspektivave të grave në aktivitetet e parandalimit të konflikteve, menaxhimit të krizave dhe zgjidhjes së konflikteve. Në të njëjtën kohë, ajo theksoi dhe tha se pa kontributin e grave nuk është e mundur paqja dhe siguria e qëndrueshme dhe për këtë kërkohet Rezoluta 1325 e OKB-së-Gratë, Paqja dhe Siguria.

Ministret e Mbrojtjes të Maqedonisë së Veriut, Sllavjanka Petrovska dhe të Portugalisë, Maria Helena Carreiras, në shtator të vitit 2023 në Shkup, nënshkruan Marrëveshjen e parë Dypalëshe të Bashkëpunimit të Mbrojtjes ndërmjet dy vendeve me qëllim të intensifikimit të bashkëpunimit të mbrojtjes maqedonase-portugeze, si një gur themeli i zhvillimit të marrëdhënieve dypalëshe dhe forcimi i mbrojtjes kolektive në NATO.

Marrëveshja mbulonte fusha nga fusha e politikës së sigurisë, operacionet e paqes, trajnimi dhe edukimi i përbashkët, si dhe aktivitetet e mbrojtjes së mjedisit, dhe çështjet gjinore në mbrojtje dhe siguri janë pjesë e marrëveshjes.

“Si gra udhëheqëse në mbrojtje, ne e kuptojmë nevojën për përfshirjen e plotë të potencialit të grave në fushën e sigurisë – por jo si numër, por si një mundësi për vlerë të shtuar dhe cilësi në arkitekturën aktuale të sigurisë”, theksoi ministrja e mbrojtjes Petrovska.

Në synimin strategjik specifik 1.2– Me rritjen e numrit të grave udhëheqëse në misionet e paqes, organizatat rajonale dhe ndërkombëtare dhe misionet diplomatike të mbrojtjes, u zbatuan këto aktivitete të rëndësishme:

Në dy dekadat e fundit, Ministria e Mbrojtjes ka dërguar vazhdimisht personel në misione ndërkombëtare dhe organizata të tjera ndërkombëtare jashtë vendit dhe gjatë planifikimit të misioneve dhe marrjes së vendimeve merr parasysh edhe strukturën gjinore.

Përqindja e personelit ushtarak femra nga Armata që dërgohen në misione paqeruajtëse ndërkombëtare jashtë Republikës së Maqedonisë së Veriut në vitin 2023 është 4,62% dhe për herë të dytë (pas vitit 2022) një oficerë femër dërgohet në detyrën e komandantit të togës të kontingjentit maqedonsa i cili i referohet një misioni.

Tabela e mëposhtme tregon përqindjet e grave të dërguara nga Armata e Republikës së Maqedonisë së Veriut në misione ndërkombëtare në periudhën 2021-2023, ndërsa shihet se përqindjet ndryshojnë dhe kjo është rezultat i disa faktorëve (si p.sh.: përfundimi i kohëzgjatjes së një pjese të misioneve ndërkombëtare, ndryshimi i numrit total të personelit pjesëmarrës në misionet ndërkombëtare, etj.)

Personeli i dërguar i Armatës në misione ndërkombëtare	2021	2022	2023
femra	6,5%	2,78%	4,62%

Gjithsej 3 gra nga Ministria e Mbrojtjes janë dërguar të punojnë në Komandën e NATO-s në Bruksel të Belgjikës dhe në misionin e përhershëm pranë OSBE-së në Vjenë të Austrisë.

Në synimin strategjik specifik 1.3 - Në forcimin e kapaciteteve të grave për poste drejtuese, theksojmë sa vijon:

Ministria e Mbrojtjes njihet rolin kyç të fuqizimit të grave në shoqëri dhe udhëhiqet nga qasja e përbushjes së angazhimit tonë ndërkombëtar ndaj Rezolutës 1325 të OKB-së dhe Axhendës së Grave, Paqes dhe Sigurisë.

Gjatë vitit 2023, dy gra janë dërguar në Shkollën e Mbrojtjes Kombëtare jashtë vendit, shkollime të larta që janë parakusht për zhvillimin e karrierës, pra vendosjen e pozitive vendimtare në Ministrinë e Mbrojtjes dhe Armatën.

Oficeret administrative femra në Ministrinë e Mbrojtjes përfaqësohen me gjithsej 47%, dhe në postet drejtuese (kategoria B) përfaqësohen me 49%, ndërsa përqindja e femrave në Ministri është ruajtur, krahasuar me vitin e kaluar.

Përfaqësimi i përgjithshëm i grave në Armatë është 11.23%, që është përqindja më e lartë ndonjëherë dhe situata sipas kategorive është si më poshtë:

- femra oficere 18,85%,
- femra nënofficere 12,01%,
- femra ushtarë profesioniste 6,35% и
- femra personel civil 29,78%.

Nga shqyrtimi krahasues i përfaqësimit të grave sipas kategorive në Armatën e Republikës së Maqedonisë së Veriut për periudhën 2021-2023, vërehet se ka një trend në rritje të numrit të përgjithshëm të grave në Armatë, dhe trendi më i madh në rritje është në kategorinë e oficerave femra në shërbim në Armatën e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

FEMRAT në Armatë	2021	2022	2023
oficerë	16,54%	18,08%	18,85%
nënofficerë	10,98%	11,67 %	12,01%
femra ushtarë profesioniste	5,54%	5,86 %	6,35%
femra personel civil	33,99%	30,15%	29,78%
TOTALI:	10,15%	10,60%,	11,23%

Ministria e Punëve të Brendshme -MPB

Brenda synimin strategjik specifik 1.1: Mundësi të barabarta drejtuese për gratë dhe burrat në të gjitha nivelet në Ministrinë e Punëve të Brendshme (në tekstin e mëtejshëm: MPB) dhe Byronë e Sigurisë Publike (në tekstin e mëtejshëm: BSP), veçanërisht në procesin e vendimmarrjes në atë strategjik, operacional dhe nivelet taktike:

- Pjesëmarrja e dy përfaqësuesve të Ministrisë së Punëve të Brendshme të Republikës së Maqedonisë së Veriut në Konferencën në Auckland të Zelandës së Re, organizuar nga ICITAP, me temën "Shoqata Ndërkombëtare e Grave".
- Në kuadër të Programit të mentorimit gjinor të zhvilluar me mbështetjen e Misionit të OSBE-së në Shkup, u mbajt një trajnim dyditor i avancuar për gjithsej shtatë trajnerë të mentorimit gjinor.
- U mbajt punëtori treditore për mentorë dhe të mentoruar në kuadër të programit të mentorimit Gjinor të zhvilluar me mbështetjen e Misionit të OSBE-së në Shkup. Në punëtori morën pjesë 5 burra dhe 18 gra.

Synimin strategjik specifik 1.3: Barazia gjinore në përzgjedhjen dhe vendosjen e pjesëmarrësve në misionet ndërkombëtare civile dhe paqeruajtëse.

Në vitin 2023 u ndërmorën aktivitete që synonin formimin e një grupi pune, detyra e të cilit në vitin 2024 do të jetë ndryshimi i Rregullores për përzgjedhjen e policëve të dërguar në punë jashtë vendit dhe Rregullores për policët e dërguar jashtë vendit. Qëllimi është zbatimi i parimit gjinor në këto rregullore gjatë përzgjedhjes dhe dërgimit të pjesëmarrësve në misionet ndërkombëtare civile dhe paqeruajtëse.

Ministria e Punëve të Jashtme-MPJ

Ministria e Punëve të Jashtme, në vitin 2023, ndërmerr një sërë masash për përmbushjen e objektivave të caktuara, nërsa mbi të gjitha, kjo u arrit përmes avancimit të pozitive drejtuese të grave në Ministrinë e Jashtme, si dhe përfshirjes së tyre në të gjitha proceset e rëndësishme që udhëhiqeshin nga Ministria.

Sistematizimi është kryer në MPJ, e cila ka promovuar titullin administrativ të gjithsej 18 grave në Ministri.

Normalisht përmirësimin e mëtutjeshëm të pozitës së gruas në MPJ në kuadër të synimeve strategjike të cekura e parasheh edhe teksti i propozimit për Ligjin për punë të jashtme, i cili është në procedurë qeveritare dhe parashikon për rritje të numrit të grave në poste të larta drejtuese në MPJ dhe në poste të larta diplomatike në DKP.

Përfaqësimi i balancuar gjinor pritet të arrihet përmes fazave të mëposhtme të parashikuara në nenet e projekt-tekstit të ri të ligjit në fjalë: punësimi (neni 70), procedura për përzgjedhjen e diplomatëve drejtues në MPJ (neni 21), përzgjedhjen për referim në DKP (neni 53) dhe zgjedhjen për kreun e DKP (neni 42).

Ministria e Punës dhe Politikës Sociale-MPPS

Në platformën e Qendrës Burimore për politikëbërje dhe buxhetim të përgjegjshëm gjinor, janë instaluar e-modulet për dhunën me bazë gjinore për të forcuar kapacitetet e administratës publike, por edhe të publikut të gjerë.

Ministria e Financave-MF

Në kuadrin e raportit të përfaqësimit gjinor në pozitat drejtuese në Ministri, është vërejtur një avantazh në raport me përqindjen e përfaqësimit të grave, pra ai sillet ndërmjet 66% dhe 70% në raport me përfaqësimin e burrave në pozita drejtuese. Përqindja e përfaqësimit të grave si staf profesional varion ndërmjet 60% dhe 62%, e grave në raport me burrat, ndërsa të dhënat statistikore të përfaqësimit të grave në raport me burrat si staf profesional ndihmës janë rreth 65%. Nga analiza e përfaqësimit gjinor për sa i përket asistentëve teknikë në Ministri rezulton se në këtë grup mbizotëron një përfaqësim pothuajse i barabartë gjinor, pra përqindja e përfaqësimit të grave varion nga 45% në 48%. Prandaj, sipas të dhënave dhe analizave të fundit të përfaqësimit gjinor të grave në Ministri, mund të konstatohet se përqindja e përfaqësimit të grave si në pozitat drejtuese ashtu edhe në pozitat tjera të punës është në kornizë pozitive dhe varion nga 60% në 65%, në raport me përqindjen e përfaqësimit të meshkujve.

II.2. Synimin strategjik 2 Përfshirja - Transparencë dhe përfshirje në shoqëri, duke respektuar parimin e mundësive të barabarta për gratë dhe burrat.

Ministria e Mbrojtjes-MM

Në kuadër të një synimi strategjik 2 – Përfshirja, e cila i referohet transparencës dhe përfshirjes në shoqëri, duke respektuar parimin e mundësive të barabarta për gratë dhe burrat, Ministria e Mbrojtjes mundëson përfaqësim të qëndrueshëm dhe efektiv të gruas në të gjitha pozitat në institucion, përfshirë edhe Armatën, të mbështetura me akte ligjore dhe nënligjore të miratuara dhe të zbatuara, politika, strategji, procese, duke mundësuar kushte për trajnim dhe arsimim. Me përfshirjen e barabartë të grave dhe mekanizmat që mundësojnë përfshirjen e tyre, të drejtat e njeriut respektohen dhe konfirmohen.

Në seksionin e një synimi strategjik specifik 2.1 dhe 2.2 – Përfshirja e grave dhe burrave në proceset e mbrojtjes dhe afirmimi i grave në mbrojtje, janë realizuar këto aktivitete për të arritur rezultatet e përcaktuara:

- Takimi i parë rajonal i këshilltarëve dhe koordinatorëve gjinorë në Ministrinë e Mbrojtjes dhe Forcat e Armatosura të Ballkanit Perëndimor në mars 2023 në Budva, Mali i Zi.

Takimi kishte për qëllim shkëmbimin e njohurive dhe shkëmbimin e informacionit për barazinë gjinore në nivel rajonal, ndërsa theksoi rolin e këshilltarëve gjinorë dhe koordinatorëve gjinorë në zbatimin e Agjendës së Grave, Paqes dhe Sigurisë. Morën pjesë oficeri për barazi gjinore në kabinetin e ShShP të Armatës dhe Koordinatori i GP për Koordinim, Monitorim dhe Vlerësim të PNV-së së Dytë për zbatimin e Rezolutës 1325 të OKB-së - Gratë, Paqja dhe Siguria.

Kostot financiare për aktivitetin e zbatuar u përballuan nga UNDP/SEESAC.

- Në Akademinë Ushtarake në vitin akademik 2023/2024, gjithsej 40% e kandidatëve të pranuar, pra kadetët e regjistruar janë gra, gjegjësisht vajza.

- Në kursin e vitit 2023 që u organizua për aftësimin profesional dhe përmirësimin e oficerëve nga shërbimet për nevojat e Armatës, gratë u përfaqësuan me 37%.

- Në mars të vitit 2023 u publikua dhe u bë shpallja publike për rekrutimin e gjithsej 150 ushtarëve profesionistë për të shërbyer në Armatë, nga të cilët 8.6% janë gra.

- Në shtator të vitit 2023 u publikua dhe u bë shpallja publike për rekrutimin e gjithsej 150 ushtarëve profesionistë për të shërbyer në Armatë, nga të cilët 6.6% janë gra.

- Gjatë vitit 2023 janë graduar gjithsej 150 nënoficerë, ish-ushtarakë profesionistë që kanë dëshmuar aftësitë, profesionalizmin dhe motivimin e tyre në Armatë, 5% e të cilëve janë gra.

Njëkohësisht, në konkurset për regjistrimin e kadetëve/kadetëve në Akademinë Ushtarake, në shpalljet për pranimin e ushtarëve profesionistë dhe civilëve për shërbimin në Armatë, konkursin për aftësim profesional dhe përmirësim të oficerëve sipas shërbimit etj. ka një paragraf të veçantë që inkurajon vajzat dhe

gratë të aplikojnë, dhe gjithashtu thekson më në detaje disa kushte specifike për pranimin në shërbimin e Armatës që burrat dhe gratë duhet të plotësojnë (p.sh. gjatësia minimale/maksimumi, pesha, kriteret për kontrolle fizike, etj.).

- Në nëntor të vitit 2023 u hap konkursi për bursa për studentë nga specialitetet kritike për nevojat e Armatës së Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe konkursi ishte i hapur për të gjithë studentët në Maqedoninë e Veriut. Ministria ofroi mundësinë e përfshirjes në radhët e Armatës përmes bursave të tyre studentë të cilët shkollohen në fusha që janë një specialitet kritik për Armatën, me mjete në masën 30% deri në 80% të pagës mesatare në vend në varësi të vitit të studimit dhe pas përfundimit të shkollimit do të jenë në marrëdhënie të rregullt pune në Ministri.

Ministrja e Mbrojtjes Sllavjanka Petrovska me video mesazh iu drejtua të gjithë nxënësve femra dhe meshkuj dhe u tha se ata janë e ardhmja e vendit tonë dhe se duhet të shfrytëzojnë mundësinë unike dhe të aplikojnë në konkurs.

"Rinia është e ardhmja! - nuk është thjesht një mendim që duhet shkruar, është një ideal që ne e realizojmë. Ne kujdesemi për të rinjtë që na duhen për të garantuar mbrojtjen e vendit tonë në të ardhmen. Ne po planifikojmë dhe krijojmë mekanizma për të mbështetur në kohën e duhur të rinjtë", tha ministrja.

Në dokumentet strategjike si PAZhAM-Plani afatgjatë për zhvillimin e aftësive mbrojtëse 2023-2032, përcaktohet "Përfaqësimi adekuat dhe i drejtë etnik dhe gjinor", dhe në këtë kontekst Ministria dhe Armata marrin masa për mbrojtjen e parimeve të mosdiskriminimit, mundësive të barabarta të burrave dhe grave dhe përfaqësimit të duhur dhe të drejtë të pjesëtarëve të komuniteteve, bazuar në kriteret e ekspertizës dhe kompetencës. Për përmbushjen e plotë të kësaj fushe fokusi synohet: Perspektiva gjinore në mbrojtje, pra inkorporimi i perspektivës gjinore dhe mundësive të barabarta për burrat dhe gratë në mbrojtje, që është në përputhje me përcaktimin strategjik të Qeverisë, qëllimet strategjike të Planit Kombëtar të Veprimit për Barazi Gjinore, Plani i dytë Kombëtar i Veprimit i Republikës së Maqedonisë së Veriut për zbatimin e Rezolutës 1325 të OKB-së - Gratë, Paqja dhe Siguria, 2020 - 2025 - Korniza strategjike dhe politikat e NATO-s, iniciativat përkatëse dhe dokumentet. Kjo nënkupton zhvillimin e barazisë gjinore në të gjitha segmentet e proceseve të punës dhe në menaxhimin e burimeve njerëzore.

- Në përputhje me PAZhAM-in dhe planet dhe nevojat vjetore të shprehura nga Armata, zhvillohen aktivitetet për popullarizimin dhe pranimin e profesionit të ushtarakut, duke respektuar parimet e gjithëpërfshirjes dhe mosdiskriminimit.

Konkretisht, në Ministrinë e Mbrojtjes dhe Armata e Republikës së Maqedonisë së Veriut zbatohen masa të shumta afirmative për tërheqjen e personelit në sistemin e mbrojtjes, në përputhje me Planin e aktiviteteve për popullarizimin e profesionit ushtarak me qëllim të tërheqjes së personelit për shërbimi në Armatë, kështu që gjatë vitit 2023 janë përfshirë 99 shkolla të mesme në komunat e Republikës së Maqedonisë së Veriut. Aktivitetet për popullarizimin e profesionit ushtarak u kryen nga ekipe të përbëra nga përfaqësues të Ministrisë dhe Armatës, në të cilat përfaqësohej edhe parimi gjinor, gjegjësisht në secilin ekip kishte gra dhe burra - pjesëtarë të Armatës. Nëpërmjet videove prezantohen histori personale dhe deklarata për angazhimet e punës në Armatë dhe në misione ndërkombëtare jashtë vendit, për të njohur një profesion atraktiv me sfida të reja.

- Faqja e Ministrisë së Mbrojtjes ka një nëndritare “Bëhu pjesë e Armatës / Bëhu oficer / Bëhu ushtar” që synon popullarizimin e profesionit të ushtarakut. Nëndritarja është aktive vazhdimisht dhe përditësohet me informacione të reja në lidhje me njoftimet aktuale, dokumentet e nevojshme për aplikim, kushtet dhe kriteret e përzgjedhjes. Përveç kësaj, ka broshura për shërbimin vullnetar ushtarak, ushtar profesionist, rekrutimin e oficerëve, fotogaleri dhe video që synojnë popullarizimin e profesionit ushtarak. Gjithashtu, informacioni për konkurset e shpallura për marrjen e kuadrove/kadetëve të rinj shpërndahet përmes rrjeteve sociale ku janë aktive Ministria e Mbrojtjes, Armataa dhe Akademia Ushtarake në – Facebook dhe Twitter.

Ministria e Punës dhe Politikës Sociale-MPPS

Në kuadër të projektit “Avancimi i institucionalizimit të buxhetimit të përgjegjshëm gjinor-BPGj përmes integritit sistematik të perspektivës gjinore në planifikimin strategjik dhe programimin e institucioneve qeveritare në

Maqedoninë e Veriut”, u organizuan tre module trajnimi si : Trajnim bazë mbi Gjini dhe konceptet gjinore, Trajnim i avancuar mbi BPGj dhe Bazat e analizës gjinore. Në trajnim morën pjesë përfaqësues nga sektori i financave dhe koordinatorët për mundësi të barabarta për gratë dhe burrat nga Agjencia për promovimin e zhvillimit të bujqësisë, Agjencia për mbështetje financiare në bujqësi dhe Zhvillim rural, Komisioni shtetëror i zgjedhjeve, Arkivi shtetëror i RMV, Agjencia për kadastër të patundshmërive, Agjencia për shërbime mediatike audio audiovizive, Qendra për menaxhimin e krizave, Qendra për arsim dhe aftësim profesional, Administrata për ekzekutimin e sanksioneve, Instituti për shëndet publik i RMV. Janë trajnuar gjithsej 40 persona.

Deri në MPPS janë dorëzuar 4 deklaratat gjinore-buxhetore për programet që do të monitorohen për 3 vitet e ardhshme.

Të trajnuar për buxhetimin e përgjegjshëm gjinor nga institucionet dhe MPPS janë 26 përfaqësues ODU.

II.3. Synimi strategjik 3 Lehtësimi - Kushte të qëndrueshme dhe efektive në mbështetje të nevojave të ndryshme të grave dhe burrave.

Ministria e Mbrojtjes-MM

Në kuadër të një synimi strategjik 3 – Lehtësimi, i cili i referohet kushteve të qëndrueshme dhe efektive në mbështetje të nevojave të ndryshme të grave dhe burrave, Ministria e Mbrojtjes punon vazhdimisht në proceset për integrimin e perspektivës gjinore në aktet ligjore dhe nënligjore, dokumentet strategjike, programet dhe planet, të cilat synojnë përmbushjen e rezultateve të **synimit strategjik specifik 3.1**– Rregullore normative për të lehtësuar angazhimin e grave në punë në mbrojtje:

-Në udhëzimet dhe instrukcionet që Ministria e Mbrojtjes i ka dërguar të gjithë sektorëve dhe Armatës, për përgatitjen e Propozimit të Buxhetit për vitin 2023, është dhënë një drejtim për përfshirjen e dimensionit gjinor në planifikimin buxhetor.

- Sipas Marrëveshjes së bashkëpunimit të nënshkruar ndërmjet Ministrisë së Mbrojtjes dhe DCAF- Qendrës së Gjenevës për menaxhimin në sektorin e sigurisë, në vitin 2023 është kryer procesi i vetëvlerësimit gjinor në Ministrinë e Mbrojtjes dhe Armatën. Vetëvlerësimi gjinor u realizua nëpërmjet këtyre mjeteve metodologjike: anketa të punonjësve, si dhe intervista dhe fokus grupe të destinuara për strukturat e mesme dhe të larta drejtuese nga Ministria dhe Armata. Vetëvlerësimi gjinor është realizuar me ndihmën e ekspertëve të jashtëm të punësuar nga DCAF, ndërsa për të njëjtin ka ofruar mbështetje dhe koordinim të madh nga Grupi Punues në MM.

Finalizimi i procesit, pra analiza e të dhënave dhe përgatitja e një plani veprimi gjinor me rekomandime dhe aktivitete specifike për MM dhe Armatën, planifikohet të përfundojë deri në mars të vitit 2024, dhe këto do të synojnë përmirësimin e perspektivës gjinore në Ministrinë e Mbrojtjes dhe Armatën.

Kostot financiare për të gjithë aktivitetin u përballuan nga DCAF.

Ministria e Punëve të Brendshme - MPB

Synimi strategjik specifik 3.1: Njohja/kuptimi i roleve dhe nevojave të ndryshme të grave dhe burrave në shoqëri:

Është miratuar edhe një tjetër në serinë e promovimeve të perspektivës gjinore në Ministrinë e Punëve të Brendshme u realizua me mbështetjen e ofruar nga Misioni i OSBE-së në Shkup përmes zbatimit të programit të mentorimit gjinor i dizajnuar për të krijuar një koncept të mbështetjes reciproke për punonjësit e MPB.

Thirrja për të aplikuar dhe për të marrë pjesë në program ishte njëlloj e vlefshme për burrat dhe gratë të punësuar në MPB. Programi, përveç promovimit të barazisë në vendin e punës dhe zhvillimit të perspektivës gjinore, është krijuar për të krijuar një koncept të mbështetjes reciproke për punonjësit në MPB dhe rrjetëzimin dhe forcimin e kapaciteteve të punonjësve në MPB.

Ministria e Punës dhe Politikës Sociale-MPPS

Nga ana e Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut është miratuar Protokollin për bashkëpunim të ndërsjellë të subjekteve kompetente për marrjen e masave për parandalim dhe mbrojtje nga dhuna ndaj grave dhe dhuna në familje.

U formua një grup pune për përgatitjen e Strategjisë Kombëtare për parandalimin dhe mbrojtjen e dhunës me bazë gjinore ndaj grave dhe dhunës në familje.

Ministria e Financave-MF

Gjatë vitit 2023, miratimi i Ligjit për Buxhetin (botuar me “Gazeta Zyrtare e RMV” nr. 203/2022, datë 19 shtator 2022) ishte i një rëndësie të veçantë.

Në dispozitat e tij përcaktohen buxhetimi gjinor, raporti buxhetor i përgjegjshëm gjinor dhe treguesit gjinorë, si dhe detyrimi i përdoruesve të buxhetit për të përfshirë treguesit e përgjegjshëm gjinor në qarkoren buxhetore si mjet për monitorimin dhe matjen e progresit drejt arritjes së qëllimeve të përgjegjshme gjinore, detyrimi i përdoruesve të buxhetit kur propozojnë rregullore apo akte të reja që synojnë promovimin e barazisë gjinore për të paraqitur një deklaratë buxhetore të plotësuar gjinore, përfshirjen e një pasqyre përmbledhëse të raporteve të buxhetit gjinor në propozimin e buxhetit të shtetit dhe detyrimin e Ministrisë së Financave për të paraqitur një raport me llogarinë përfundimtare për treguesit e përgjegjshëm gjinor dhe synimet dhe rezultatet e arritura, gjë që forcon drejtpërdrejt parimin e barazisë gjinore. Gjithashtu, Ministria e Financave në vazhdimësi plotëson nevojat për përfshirjen e dimensionit gjinor në planifikimin dhe realizimin e buxhetit, sipas mundësive dhe kapaciteteve të përdoruesve buxhetorë. Në këtë drejtim, gjatë vitit 2023, Ministria e Financave, në bashkëpunim me ekspertë përmes projektit IPA Twinning dhe më tej me Bankën Botërore, përgatiti një projekt-tekst të një akti nënligjor lidhur me buxhetimin gjinor (sipas nenit 8 të Ligjit për Buxhetet (“Gazeta Zyrtare e RMV” Nr. 203/2022)), e cila është në fazën e harmonizimit me palët përkatëse të interesit.

Qendra e Menaxhimit të Krizave - QKM

Gjatë vitit 2023, Qendra e Menaxhimit të Krizave pati mundësinë të realizojë **Synimin Strategjik 3.1**. përshtatja dhe ngritja e kapaciteteve infrastrukturore, me ç'rast janë miratuar dhe zbatuar plane për përshtatje infrastrukturore për nevojat e grave dhe burrave dhe janë siguruar burime të përhershme financiare për avancimin gjinor, gjegjësisht janë realizuar një pjesë më e madhe e aktiviteteve ndërtimore - rindërtimi i objekteve ekzistuese.

II.4 Synimi strategjik 4 Mbrojtja - Sigurimi i mbrojtjes gjithëpërfshirëse dhe efektive të grave dhe burrave.

Ministria e Mbrojtjes-MM

Në kuadër të **synimit strategjik specifik 4.1 dhe 4.2** - Përmirësimi i sistemit të mbështetjes dhe mbrojtjes së grave, të cilat kanë pësuar çdo formë kërcënimi për sigurinë në situata konflikti dhe pas konfliktit, në situata krize dhe emergjente, Ministria e Mbrojtjes është duke ndërmarrë hapa në drejtim të parandalimit në qëllimin e deklaruar, përkatësisht:

- Sistemi tashmë i krijuar për mbrojtje nga ngacmimet në MM dhe Armatë funksionon në vazhdimësi, me të gjitha informacionet në dispozicion nga kjo fushë dhe mekanizmat e brendshëm të vendosur përmes Udhëzimit dhe Udhëzuesi për mbrojtjen nga ngacmimet në vendin e punës për punonjësit e Ministrisë së Mbrojtjes dhe të Armatës së Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Udhëzuesi përmban mesazhe të qarta për tolerancën zero ndaj ngacmimit dhe inkurajon raportimin e ngacmimeve në vendin e punës. Secili prej punonjësve ka të drejtën e mbrojtjes nga ngacmimet në vendin e punës.

Në të njëjtën kohë, çdo punonjës inkurajohet qartë dhe pa mëdyshje që të kërkojë këshilla dhe ndihmë dhe të raportojë menjëherë forma të papranueshme të sjelljes që përbëjnë ngacmim. Udhëzuesi ofron udhëzime për çdo punonjës që të sillet në mënyrë korrekte, të ndershme dhe profesionale dhe në një mënyrë që respekton dinjitetin, integritetin dhe reputacionin në nivel individual dhe institucional.

Në faqen e MM dhe të Armatës funksionon nëndritarja “Stop ngacmimeve”, ku punonjësit mund të informohen më në detaje për mënyrën, masat dhe procedurat për parandalimin dhe mbrojtjen nga ngacmimet në vendin e punës. Në këtë mënyrë, Ministria e Mbrojtjes lejon punonjësit në mënyrë transparente të kenë akses në të gjitha informacionet në këtë fushë (kuadrin ligjor për mbrojtjen nga ngacmimet, si dhe mekanizmat mbështetës) dhe të jenë në gjendje të shkarkojnë formularin e aplikimit dhe të dorëzojnë një raport, në rast nevojë.

Në të njëjtën kohë, disponohen të dhëna për mekanizmat e brendshëm - person i autorizuar dhe zëvendës i autorizuar për mbrojtje nga ngacmimi, 36 përfaqësues gjinor (gra dhe burra) dhe 24 ndërmjetës në rast ngacmimesh (gra dhe burra) nga Ministria e Mbrojtjes dhe Armata.

Me qëllim të forcimit të aftësive dhe kompetencave të personelit nga Ministria e Mbrojtjes dhe Armata, në vitin 2023 është realizuar një trajnim për mbrojtjen nga ngacmimet në vendin e punës për gjithsej 19 pjesëmarrës (8 gra dhe 11 burra) në Qendra Trajnuese “Dr. Gjosef Kruzell” -Shkup.

Në dhjetor të vitit 2023, në kazermën "Aleksio Demnievski-Bauman" në Veles u mbajt panel diskutimi me temën "Gratë dhe siguria", në të cilin komandanti i Komandës për stërvitje dhe doktrinë, si përfaqësues i Armatës, d.m.th. Ministrisë së Mbrojtjes, mori pjesë dhe mbajti fjalim.

Paneli – Diskutimi për rëndësinë e bashkëpunimit ndërinstytucional për një reagim gjithëpërfshirës në luftën kundër dhunës u organizua nga Ministria e punës dhe politikës sociale së bashku me zyrat e UNFPA-së, mbështetur nga Ambasada e Mbretërisë së Bashkuar dhe Armata e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Ministria e Punëve të Brendshme - MPB

Në kuadër të një synimi strategjik 4.1: Krijimi i shërbimeve për përmirësimin e mbrojtjes së viktimave të dhunës me bazë gjinore dhe viktimave të dhunës në familje, u kryen aktivitetet e mëposhtme:

- Qasja për personat me aftësi të kufizuara sigurohet në të gjitha komisariatet e rinovuara të juridiksionit të përgjithshëm në vend.
- Janë siguruar 9 dhoma për të biseduar me fëmijët, të cilat, nëse është e nevojshme, mund të përdoren edhe për të biseduar me kategoritë vulnerabël të viktimave në vend (d.m.th. si dhoma të këndshme për të biseduar me gratë viktimave të dhunës me bazë gjinore). Gjithashtu, në vitin 2024, Ministria e Brendshme planifikon pajisjen e dhomave për kategoritë vulnerabël të viktimave.

Shënim: Realizimi i këtij qëllimi strategjik dhe aktivitetet e planifikuara do të bëhen në vazhdimësi dhe në kuadër të mundësive buxhetore dhe prioriteteve të përcaktuara të MPB.

Synimi strategjik specifik 4.2: Parandalimi i dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje:

- U zhvillua trajnimi në kuadër të projektit: “Edukimi i një programi për dhunën me bazë gjinore ndaj grave”. Këtë trajnim e kanë kryer gjithsej 4 punonjës policie, nga të cilët 1 burrë dhe 3 gra.
- U zhvillua trajnimi me temë: “Intervistim i avancuar i viktimave të dhunës në familje dhe dhunës nga partneri intim”. Këtë trajnim e kanë kryer gjithsej 6 punonjës policie, nga të cilët 4 janë meshkuj dhe 2 femra.
- Është realizuar trajnimi i trajnerëve për modulën për trajnimin e profesionistëve për ofrimin e shërbimeve me ndjeshmëri gjinore për viktimat, në përputhje me Ligjin e ri për parandalimin dhe mbrojtjen nga dhuna ndaj grave dhe dhuna në familje. Këtë trajnim e kanë kryer 4 punonjës policie.
- Në bashkëpunim dhe mbështetje të OSBE-së u zhvillua trajnimi i specializuar mbi “Policimin e përgjegjshëm gjinor ndaj grave dhe vajzave”.
- Me mbështetjen e UNFPA-së u zhvillua trajnimi për dhunën me bazë gjinore dhe dhunën në familje, qëllimi i të cilit është integrimi i aspekteve dhe perspektivave gjinore për mbrojtjen e viktimave të dhunës në familje, si dhe kuptimi i dimensionit gjinor të dhunës në trajtimin e autorëve. Në kuadër të këtij trajnimi u zhvilluan temat për traumën dhe kuptimin e traumës në trajtimin e viktimave të dhunës me bazë gjinore ndaj grave dhe dhunës në familje, të cilat u prezantuan nga ekspert-profesor në Fakultetin e Mjekësisë në Shkup.
- Është mbajtur një takim pune me UNDP-në në lidhje me Raportin e analizës për përgatitjen e modulit për evidentimin dhe trajtimin e rasteve të dhunës në familje dhe dhunës me bazë gjinore, si dhe format që duhet të strukturohen më tej (vlerësimi i rrezikut me planin e menaxhimit të rrezikut dhe planin e sigurisë së viktimave).
- Në bashkëpunim me UNDP-në u mbajt një seminar me temën “Lufta kundër dhunës seksuale dhe dhunës me bazë gjinore në sferën dixhitale”.
- Organizuar nga OSBE-Vjenë, u mbajt një trajnim i specializuar interaktiv mbi policimin e përgjegjshëm gjinor për dhunën ndaj grave dhe vajzave për oficerët e policisë dhe prokurorët publikë. Trajnimi u realizua në kuadër të projektit “Forcimi i kapaciteteve të sistemit të drejtësisë penale për të luftuar dhunën me bazë gjinore në Evropën Juglindore”.

- ESPSKK zbaton Planin për kontroll dhe mbikëqyrje mbi funksionimin e njërive organizative në të gjitha Sektorët e punëve të brendshme në BSP në fushën e veprimit policor pas raportimeve për dhunë në familje. Në zbatim të këtij plani, kontrollohen veprimet e policisë së uniformuar dhe policisë kriminale dhe jepen udhëzimet e duhura për përmirësimin e trajtimit të policisë ndaj denoncimeve për dhunë në familje.

- Me mbështetjen e OSBE-së, u hartua dhe u promovua një "Paketë Trajnimi" e përbërë nga 4 module: Kuptimi dhe viktimizimi i kategorive vulnerabël të viktimave, Ndihma dhe mbrojtja e kategorive vulnerabël të viktimave, Legjislacioni kombëtar në lidhje me trajtimin e policisë me kategoritë vulnerabël të viktimave dhe Intervistimi dhe marrja e deklaratave nga kategoritë vulnerabël të viktimave.

Kjo paketë trajnimesh do të zbatohet në vitin 2024 në trajnimin bazë për kandidat për polic dhe në trajnimet e vazhdueshme për inspektorët e policisë kriminale.

Synimi strategjik specifik 4.3: Rritja e transparencës në drejtim të parandalimit të dhunës me bazë gjinore dhe në familje:

- Nga njësitë organizative të MPB: NjSPSKC, NjPK, SPB Shkup dhe Qendra për trajnim morën pjesë në trajnimin për trajnerë për zbatimin e edukimit fillestar dhe të vazhdueshëm për dhunën në bazë gjinore ndaj grave dhe dhunën në familje, organizuar nga Ministria e Punës dhe Politikës Sociale.

- Përfaqësues nga MPB mori pjesë në takim punues të organit multisektorial kundër dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje në Strumicë, ku temë e diskutimit ishte nevoja e ndryshimit dhe plotësimit të Kodit Penal dhe protokolleve për bashkëpunim ndërsektorial.

- Në faqen e MPB është publikuar raporti vjetor për vitin 2023 i organeve të administratës shtetërore për ecurinë e gjendjes së mundësive të barabarta për gratë dhe burrat.

- Në faqen e MPB është publikuar Strategjia për Barazi Gjinore 2022-2027.

Ministria e Punëve të Jashtme-MPJ

- Në pjesën e qëllimit strategjik-mbrojtjen, në përputhje me statutin e nëpunësve civilë të punonjësve të Ministrisë së Punëve të Jashtme, me Kodin për nëpunësin civil (neni 9 - mosdiskriminimi), përveç kësaj, me një formulim të përgjithshëm që parashikon mosdiskriminimin “në çfarëdo baze”, dhe parandalimin e çdo tentative për mosrespektim dhe diskriminim në bazë të gjinisë.

Ministria e Punës dhe Politikës Sociale-MPPS

Janë realizuar dy trajnime për forcimin e kapaciteteve të ekipeve mobile për trajtimin e viktimave të trafikimit me qenie njerëzore, 25 trajnerë për identifikimin dhe trajtimin e viktimave të trafikimit me qenie njerëzore. Pjesëmarrës: 8 inspektorë të punës, 5 inspektorë nga njësia BTL nga krimi i organizuar dhe 10 punonjës socialë, 10 përfaqësues të shoqatave të qytetarëve.

Ministria e Drejtësisë-MD

1. Në lidhje me synimin strategjik 4: Mbrojtja,

Synimi strategjik specifik 1.1: Sigurimi i mbrojtjes dhe kompensimit të viktimave të krimeve të dhunshme, 1.1.1. Harmonizimi i legjislacionit vendas me standardet ndërkombëtare për viktimat e krimeve duke siguruar të drejtën e dëmit material dhe jomaterial nga një fond shtetëror. Komisioni për kompensimin monetar të viktimave të krimeve të dhunshme është në proces themelimi.

Synimi strategjik specifik 1.2:

1.2.1. Parandalimi i dhunës ndaj grave duke ofruar instrumente ligjore më efektive. Raporti Vjetor për zbatimin e ligjit për ndihmën juridike falas për vitin 2022 është përgatitur dhe publikuar në ueb faqen e Ministrisë së Drejtësisë.

1.2.2. Ndërtimi i kapaciteteve dhe ndërgjegjësimi për zbatimin praktik të dispozitave të Konventës së Stambollit. Aktiviteti u realizua duke zhvilluar trajnime në Akademinë për gjyqtarë dhe prokurorë publikë më 22 shtator 2024.

II.5 Synimi strategjik 5 Komunikimi, edukimi dhe trajnimi - Komunikim efektiv dhe gjithëpërfshirës, edukim dhe trajnim mbi axhendën e „Gratë, paqja dhe sigura“.

Ministria e Mbrojtjes-MM

Brenda synimit strategjik 5 - Komunikimi, edukimi dhe trajnimi - Komunikimi efektiv dhe gjithëpërfshirës, edukimi dhe trajnimi për axhendën "Gratë, paqja dhe siguria", veçanërisht në synimin strategjik specifik 5.1 - Forcimi i njohurive për zbatimin e Rezolutës 1325 të OKB-së, janë regjistruar aktivitetet e mëposhtme të rëndësishme:

- Në Ministrinë e Mbrojtjes dhe Armatën e Republikës së Maqedonisë së Veriut, ndërgjegjësimi gjinor vazhdimisht forcohet duke kryer trajnime gjinore për personelin nga Ministria e Mbrojtjes dhe Armata, për këtë qëllim në mars 2023 është mbajtur seminar për zyrtarët administrativë dhe personelit ushtarakë të Ministrisë së Mbrojtjes me temë: “Perspektiva Gjinore dhe PNV-ja e Dytë për Zbatimin e Rezolutës 1325-Gratë, Paqja dhe Siguria”. Seminari u mbajt në ambientet e Ministrisë së Mbrojtjes - Qendrën e Stërvitjes "Dr. Gjosef Kruzell", u zhvillua nga trajnerë të certifikuar gjinor nga MM dhe Armata.

Gjithsej pjesëmarrësit në të dy periudhat e trajnimit ishin 32 (tridhjetë e dy), nga të cilët 25 (njëzet e pesë) ose 78% ishin gra dhe 7 (shtatë) ose 22% ishin burra.

Seminari kontribuoi që pjesëmarrësit të kuptojnë më në detaje rolet dhe nevojat e ndryshme të grave dhe burrave në shoqëri, për të përvetësuar njohuri në fushën e barazisë gjinore, gjegjësisht rritjen e ndërgjegjësimit gjinor, si dhe për t'u njohur me proceset e integritit të Perspektiva gjinore në Ministrinë e Mbrojtjes, pra në Armatë dhe njohja dhe ndërgjegjësimi në fushën e parandalimit dhe mbrojtjes nga ngacmimet.

- Në maj të vitit 2023, një takim pune me trajnerë të certifikuar gjinor nga MM dhe Armata u mbajt në QS Dr. Gjosef Kruzell në Ministrinë e Mbrojtjes, i cili kishte për qëllim: informacion për aktivitetet dhe projektet aktuale që zbatohen në Ministri dhe Ushtri, informacion për shkallën e realizimit të PNV-së së dytë për zbatimin e Rezolutës 1325 të OKB-së-Gratë, paqja dhe siguria, korniza strategjike 2020-2025, koordinimi dhe planifikimi i aktivitetëve dhe trajnimeve të ardhshme në fushën e barazisë gjinore, diskutim për përmirësimin e planifikimit, organizimit

dhe realizimit të trajnimeve gjinore në Ministri dhe Armatë. Takimi ishte produktiv sepse përvojat, mësimet e nxjerra dhe informacioni u ndanë ndërmjet trajnerëve të certifikuar gjinor nga Ministria e Mbrojtjes dhe Armata përmes prezantimit.

- Dy përfaqësues nga Ministria e Mbrojtjes - koordinatori dhe zëvendëskoordinatori për mundësi të barabarta për burrat dhe gratë në Ministrinë e Mbrojtjes përfunduan me sukses "Trajnimin e trajnerëve për buxhetim të përgjegjshëm gjinor" i cili po zbatohet në Qendrën burimore për politikëbërje dhe buxhetim të përgjegjshëm gjinor, në maj 2023, me ftesë dhe organizim të Ministrisë së Punës dhe Politikës Sociale.

- Gjatë muajit qershor 2023, në Kumanovë është mbajtur trajnimi gjinor "Gratë dhe siguria - Ngritja e vetëdijes gjinore" për stafin, gjegjësisht selinë e SIBRIG (SEEBRIG-South-Eastern Europe Brigade).

Trajnimi kishte për qëllim rritjen e ndërgjegjësimit të personelit nga shtabi i SIBRIG për perspektivën gjinore dhe rëndësinë e integritetit gjinor në operacionet e mbështetjes së paqes, por edhe për të forcuar aftësitë, kapacitetet dhe kompetencat e veçanta të personelit të përfshirë drejtpërdrejt në proceset ushtarake në nivel shumëpalësh.

Trajnimi u krye nga një ekip rajonal mobil trajnues i përbërë nga trajnerë të certifikuar gjinorë nga Maqedonia e Veriut, Bosnja dhe Hercegovina dhe Mali i Zi, organizuar dhe mbështetur nga Rakviak-Qendra për bashkëpunim në siguri, Kroaci. Drejtoresha e trajnimit ishte trajnere e certifikuar për çështjet gjinore nga Ministria e Mbrojtjes.

Është jashtëzakonisht e rëndësishme që të sigurohet arsimim dhe trajnim adekuat për çështjet gjinore, dhe përmes kësaj të merret parasysh gjithëpërfshirja gjinore, domethënë, burrat duhet të përfshihen njësoj si gratë. Kostot e përgjithshme financiare për realizimin e aktivitetit janë siguruar nga SIBRIG dhe Rakviak.

- Trajnimet gjinore kryhen në vazhdimësi si pjesë e trajnimeve të paravendosjes për personelin që dërgohet në misionet ndërkombëtare të paqes. Krahas temave standarde ekzistuese që lidhen me zbatimin e Rezolutës 1325 të OKB-së-Gratë, Paqja dhe Siguria, u përfshi edhe tema "Mbrojtja nga shfrytëzimi dhe abuzimi

seksual" me qëllim rritjen e ndërgjegjësimit gjinor dhe zgjerimin e njohurive të njerëzve që shkojnë në paqe. misionet.

Ministria e Mbrojtjes, për arritjen e një komunikimi, edukimi dhe trajnimi efektiv dhe gjithëpërfshirës në drejtim të zbatimit të Axhendës "Gratë, Paqja dhe Siguria", zbatoi aktivitetet e mëposhtme në kuadër të **synimit strategjik specifik 5.2** - Forcimi i kapaciteteve - personeli i përfshirë drejtpërdrejt në zbatimin e Rezolutës 1325 të OKB-së dhe PNV-së së dytë për zbatimin e Rezolutës 1325 të OKB-së – Gratë, Paqja dhe Siguria:

- Në maj 2023, në QS "Dr. Gjosef Kruzell" në Ministrinë e Mbrojtjes u zhvillua një takim koordinues me përfaqësues të institucioneve përgjegjëse dhe Grupit të punës për koordinimin, monitorimin dhe vlerësimin (GP për KMDheV) për zbatimin e dytë të Planit nacional të veprimit (PNV) së Republikës së Maqedonisë së Veriut për zbatimin e Rezolutës 1325 të OKB-së-Gratë, paqja dhe siguria, korniza strategjike 2020-2025. Qëllimi i takimit ishte përmbledhja e punës së deritanishme, përcaktimi i sfidave dhe rekomandimeve, procesi i përgatitjes dhe dorëzimit të Raportit Vjetor për zbatimin e aktiviteteve nga planet operative për zbatimin e PNV-së së dytë dhe aktivitetet e mëtejshme.

Synimi strategjik specifik 5.3 – Përfshirja e perspektivës gjinore në programet e edukimit dhe trajnimit për zbatimin e PNV-së së dytë për zbatimin e Rezolutës 1325 të OKB-së-Gratë, paqja dhe siguria:

- Në drejtim të forcimit dhe ruajtjes së bashkëpunimit rajonal dhe i organizuar nga UNDP/SEESAC, takimi i 7-të rajonal i trajnerëve të certifikuar gjinorë nga Ballkani Perëndimor u mbajt në maj 2023 në Vrshac të Serbisë. Takimi rajonal kishte për qëllim shkëmbimin e përvojave, mësimëve të nxjerra dhe shkëmbimin e praktikave të mira për realizimin e trajnimeve gjinore, dhe në të njëjtën kohë versioni përfundimtar i trajnimit online për barazinë gjinore dhe perspektivën gjinore, i zhvilluar në 3 module, të destinuara për personelin e ministrive, ishte të përcaktuara për mbrojtjen dhe forcat e armatosura të Ballkanit Perëndimor. Morën pjesë 5 përfaqësues nga Ministria e Mbrojtjes dhe Armata të cilët janë trajnerë të certifikuar gjinor. Kostot financiare për të gjithë aktivitetin u përballuan nga UNDP/SEESAC.

- Organizuar nga Qendra për Bashkëpunim në Siguri-Rakviak nga Zagrebi, Republika e Kroacisë, dhe në bashkëpunim dhe mbështetje me Qendrën Nordike për gjini në operacione ushtarake (NCGM), në shtator 2023 u realizua një trajnim dyjavor për trajnerë në Kroaci, ku në organizimin dhe realizimin e trajnimit u angazhua një trajner gjinor nga Armata e Republikës së Maqedonisë së Veriut si trajner dhe udhëheqës i grupit sindikal. Në vitin 2023, grupi i trajnerëve gjinorë nga Ministria dhe Armata përbëhet nga gjithsej 28 (njëzet e tetë) trajnerë gjinorë të certifikuar nga NATO, nga të cilët 19 (nëntëmbëdhjetë) janë gra dhe 9 (nëntë) janë burra.

- Në tetor 2023, në Sarajevë, Bosnje dhe Hercegovinë, u mbajt takimi i 16-të rajonal i mekanizmave për barazi gjinore në ministritë e mbrojtjes dhe forcat e armatosura të Ballkanit Perëndimor, në kuadër të projektit rajonal "Forcimi i bashkëpunimit rajonal për integrimin gjinor në reformën e sektorit të sigurisë në Ballkanin Perëndimor" mbështetur nga Mbretëria e Norvegjisë dhe Republika Sllovaqe.

Në takim u prezantua ecuria e perspektivës gjinore në MM dhe Forcat e Armatosura të vendeve të Ballkanit Perëndimor, si dhe u prezantuan gjetjet dhe konkluzionet e vlerësimit të projektit rajonal nga një ekspert i punësuar nga UNDP/SEESAC. U prezantua gjithashtu kursi rajonal online për barazinë gjinore, i zhvilluar nga trajnerë gjinorë nga ministritë dhe Armatat e Malit të Zi, Serbisë, Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe Bosnjë-Hercegovinës, si dhe planet dhe aktivitetet e ardhshme të ministrive të mbrojtjes dhe forcave të armatosura të Ballkanit Perëndimor në fushën e barazisë gjinore. Morën pjesë 5 përfaqësues nga Ministria e Mbrojtjes dhe Armata. Kostot financiare për të gjithë aktivitetin u përballuan nga UNDP/SEESAC.

- Në Dhjetor 2023, në Budva të Malit të Zi u mbajt takimi i 8-të rajonal i trajnerëve gjinorë në ministritë e mbrojtjes dhe të forcave të armatosura të vendeve të Ballkanit Perëndimor, ku shkëmbyen përvojat, praktikat e mira dhe mësimet e nxjerra në lidhje me organizimin dhe zbatimin e trajnimeve gjinore, por diskutuan versionin përfundimtar të kursit online për trajnimin gjinor, vendosjen e tij në faqet zyrtare të internetit të institucioneve të listuara dhe disponueshmërinë e tij për të gjithë punonjësit. Në këtë takim për herë të parë u prezantuan bazat e "Gjinisë, gatishmërisë dhe ndihmës ndaj fatkeqësive – roli i forcave të armatosura", gjatë së cilës u hap një diskutim për pranimin e temës, si dhe gatishmërinë për të përfshirë këto përmbajtje në trajnimet nga trajnerët gjinorë. Morën pjesë 5

përfaqësues nga Ministria e Mbrojtjes dhe Armata të cilët janë trajnerë të certifikuar gjinor. Kostot financiare për të gjithë aktivitetin u përballuan nga UNDP/SEESAC.

Synimi strategjik specifik 5.4 – Forcimi i komunikimit institucional:

- Në tremujorin e parë të vitit 2023 është përgatitur Raporti i Parë Vjetor për shkallën e realizimit të aktiviteteve të GP për KMiE, i cili është dorëzuar në Komisionin për mundësi të barabarta në Kuvendin e Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe grupit ndër-departmental konsultativ dhe këshillues për mundësi të barabarta për gratë dhe burrat në kuadër të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut (GDKdheK MGBG). Është përgatitur një raport gjashtëmujor, d.m.th., një informim gjashtëmujor për shkallën e realizimit të aktiviteteve të GP për KMDheV, i dorëzuar në GDKdheK MGBG. Raportet e përmendura janë publikuar në ueb faqen e MM-së.
- Anëtarët e GP për KMDheV janë në komunikim dhe koordinim të rregullt me përfaqësuesit e institucioneve përgjegjëse për zbatimin e PNV-së së Dytë.
- Informacioni përditësohet dhe shpërndahet rregullisht në faqen zyrtare të Ministrisë së Mbrojtjes, në nëndritaret e veçanta që janë të listuara në këtë raport, përmbajtja nga këndvështrimi gjinor në revistën MBUROJA, e cila disponohet edhe në formë elektronike, si dhe ndarja e vazhdueshme e informacionit në rrjetet sociale të Ministrisë së Mbrojtjes dhe Armatës.
- Ministria e Mbrojtjes, si anëtare e Bashkimit të NATO-s, merr pjesë aktive në përgatitjen e Summury Gender Report të NATO-s, i cili është në nivel vjetor, si dhe kontribuon në përgatitjen dhe përditësimin e politikave të NATO-s në fushën e barazisë gjinore dhe perspektiva gjinore.

Ministria e Punëve të Brendshme – MPB

Synimi strategjik specifik 5.1: Njohja e punonjësve të policisë me Parimet e Rezolutës 1325 përmes procesit të trajnimit bazë dhe të vazhdueshëm:

- Në vitin 2023, Qendra e Trajnimit në MPB-së ka zbatuar njësi tematike që mbulojnë këtë qëllim si në trajnimin bazë për punonjës policie ashtu edhe në

trajnimet e vazhdueshme që zhvillohen për punonjësit e policisë dhe punonjësit e MPB-së për tema nga Rezoluta 1325, si barazia gjinore dhe parandalimi i dhunës dhe mbrojtja e grave. Trajnimi bazë për një punonjës policie përfshin këto njësi tematike: "Barazia gjinore", "Të drejtat dhe liritë themelore, mosdiskriminimi në veprimin policor" dhe "Marrja e masave dhe aktivitetet në lidhje me dhunën në familje (ofrimi i shërbimeve me ndjeshmëri gjinore)", ndërsa si të vazhdueshme janë realizuar këto trajnime: "Raportimi i dhunës me bazë gjinore: Një qasje e përqendruar te viktimat/të mbijetuara" dhe "Trajnimi online i sistemit të menaxhimit të mësimin të MPB-së mbi barazinë gjinore".

- Në Qendrën e trajnimit në MPB, është në proces zhvillimi trajnimit me temë "Dhuna në familje dhe dhuna ndaj grave dhe vajzave", i cili është planifikuar të realizohet në vitin 2024.

Synimi strategjik specifik 5.2: Forcimi i kapaciteteve të personelit të përfshirë drejtpërdrejt në zbatimin e PNV-së së Dytë për Rezolutën 1325 të OKB-së-Gratë, paqja dhe siguria:

- Në organizim të Ministrisë së Mbrojtjes është mbajtur takim koordinues me përfaqësues nga institucionet përgjegjëse dhe Grupi punues për koordinim, monitorim dhe vlerësim për zbatimin e PNV-së së Republikës së Maqedonisë së Veriut për zbatimin e Rezolutës 1325 të OKB-së Gratë, Paqja dhe Siguria, kuadri strategjik 2020-2025.

- Në organizim të Ministrisë së Punëve të Brendshme, më saktësisht nga personat e caktuar për monitorimin e zbatimit të planit operativ të MPB-së, u organizua dhe u mbajt një takim koordinues pune me përfaqësues nga Njësitë Organizative të mbuluara si bartës të aktivitetet në Planin Operativ të MPB-së nr. 16.3.4-828/1 datë 17.11.2020 dhe me përfaqësues nga Ministria e Mbrojtjes.

Synimi strategjik specifik 5.3: Përfshirja e perspektivës gjinore në programet e edukimit dhe trajnimit për zbatimin e PNV-së së dytë për zbatimin e Rezolutës 1325 të OKB-së-Gratë, paqja dhe siguria:

- Departamenti i çështjeve të përbashkëta dhe menaxhimit të burimeve njerëzore ka përgatitur "Planin Vjetor të Trajnimit për punëtorët e Ministrisë së Punëve të Brendshme për vitin 2024" në të cilin është realizuar trajnimi i parashikuar nga plani operativ në fjalë, ku e njëjta njësi organizative – DÇPMBNj është caktuar si mbajtësi dhe atë:

- Trajnim për rritjen e ndërgjegjësimit për nevojën për barazi gjinore;
- Parandalimi i diskriminimit;
- Ofrimi i shërbimeve me ndjeshmëri gjinore për viktimat e dhunës në familje dhe
- Trajnim për menaxhimin e stresit.

Synimi strategjik specifik 5.4 – Forcimi i komunikimit institucional:

- Përfaqësues nga MPB-së morën pjesë në gjithsej tri tryeza të rrumbullakëta me këtë temë:

“Zbatimi i zgjidhjeve ligjore për problemin e dhunës në familje dhe me bazë gjinore si dhe përmirësimi i bashkëpunimit ndërsektorial”, organizuar nga këshilli kombëtar për barazinë gjinore - KKBGj, me qëllim nxjerrjen e konkluzioneve dhe dhënien e rekomandimeve për bashkëpunimin ndërsektorial, si dhe për përmirësimin dhe promovimin e mbrojtjes së viktimave të dhunës me bazë gjinore dhe në familje.

Ministria e Punëve të Jashtme-MPJ

Formimi dhe zhvillimi profesional i punonjësve të Ministrisë së Punëve të Jashtme rregullohet në kuadër të Rregullores për aftësimin dhe zhvillimin profesional, me qëllim marrjen e një titulli më të lartë diplomatik, si bazë për zhvillimin e karrierës së diplomatit dhe përvetësimin/ avancimin e aftësive specifike të nevojshme për kryerjen e profesionit diplomatik. Nëpërmjet seminareve, trajnimeve, kurseve dhe konferencave ndërkombëtare të organizuara brenda dhe jashtë vendit, krahas marrjes parasysh të parimit të përfaqësimit gjinor në raport me pjesëmarrësit e nominuar, ne po punojmë edhe për rritjen e ndërgjegjësimit për ndjeshmërinë e çështja e barazisë gjinore.

Në këtë drejtim, gjatë periudhës raportuese janë mbajtur trajnime për zhvillim profesional (për fitimin e titullit më të lartë). Më shumë se 20 gra morën pjesë në këto trajnime. Gjithashtu, Ministria dërgoi një numër të madh të diplomateve femra në trajnime për zhvillim profesional, të organizuara jashtë vendit.

Në kuadër të Ministrisë së Punëve të Jashtme, vazhdon aktivitetet Grupi i punës për barazinë gjinore në politikën e jashtme, qëllimi i të cilit është të veprojë në

drejtim të promovimit dhe avokimit të respektimit të parimit të barazisë gjinore, përmes përfshirjes të perspektivave gjinore në politikën e jashtme në përputhje me detyrimet e ndërmarra ndërkombëtarisht, duke përfshirë Rezolutën 1325 të OKB-së - Gratë, Paqja dhe Paqja.

Në kuadër të përpjekjeve të MPJ-së për forcimin e rolit të gruas në politikën e jashtme, barazia gjinore ishte një nga temat prioritare gjatë kryesimit të Republikës së Maqedonisë së Veriut me OSBE-në në vitin 2023. Me iniciativë të Ministrisë së Punëve të Jashtme, në shtator të vitit 2023, në Tetovë u mbajt Konferenca e parë e OSBE-së për barazinë gjinore dhe forcimin e rolit të gruas.

Veprimtaria dyditore përfshiu tre sesione pune dhe katër panele anësore që diskutuan tema të tilla si gratë, paqja dhe siguria: forcimi i pjesëmarrjes dhe lidershit të grave; lidhja ndërmjet gjinisë dhe korrupsionit dhe zbutja e efekteve të korrupsionit tek gratë; barazia gjinore në jetën politike, praktika të suksesshme nga terreni për çështjet gjinore.

Në Konferencë, përveç përfaqësuesve të lartë të qeverisë së vendit, fjalimet mbajtën edhe Sekretarja e Përgjithshme e OSBE-së, Helga Schmid, presidenti i AP të OSBE-së, krerët e institucioneve autonome të OSBE-së, përfaqësues të organizatave të tjera ndërkombëtare, të sektorit joqeveritar dhe të komunitetit akademik.

Kjo konferencë pasoi konferencën “Gratë në politikën e jashtme”, e cila mbahet nga Ministria e Punëve të Jashtme që nga viti 2021, me qëllim forcimin e rolit të gruas në politikën e jashtme.

Ministria e Punës dhe Politikës Sociale-MPPS

Janë realizuar punëtori për 6 trajnerë në kuadër të Programit të dedikuar për trajnerë të cilët kanë marrë njohuri në fazën e mëparshme të zbatimit të të njëjtit projekt dhe i dedikuar për të punësuar në sektorin publik në nivel qendror.

Janë realizuar 5 trajnime kaskade dyditore për punonjësit e sektorit publik në nivel vendor në fushën e parimit të mosdiskriminimit dhe detyrës për zbatimin e barazisë në sektorin publik. Trajnimet u zhvilluan në qytetet Strumicë, Kumanovë, Tetovë, Veles dhe Shkup me gjithsej 78 pjesëmarrës.

Ministria e Arsimit dhe Shkencës – MASH

Ministria e Arsimit dhe Shkencës, për të përmbushur qëllimet e përcaktuara në Planin Vjetor Operacional, realizoi qëllimin strategjik specifik përmes aktiviteteve për përmirësimin e përmbajtjes së kurrikulave dhe teksteve shkollore në arsimin fillor dhe të mesëm nga këndvështrimi i mundësive të barabarta për femrat dhe meshkujt.

Për realizimin e këtij synimi specifik strategjik janë realizuar këto aktivitete:

Byroja për zhvillimin e arsimit gjatë vitit 2023 ka hartuar planprograme të reja që bazohen në parimet e ndjeshmërisë/barazisë gjinore, gjithëpërfshirjes, ndërkulturës për lëndët e klasave të 6-ta dhe të 7-ta në përputhje me kurrikulën për arsimin fillor nga Konceptimi. për arsimin fillor nga viti 2021, ndërsa mësimi nga klasa e parë deri në të 6-tën zhvillohet sipas planprogrameve të reja.

Ministri i Arsimit dhe Shkencës ka miratuar kurrikulat e reja për klasat e dyta dhe të pesta, dhe zbatimi i tyre ka filluar në vitin akademik 2022/23.

Janë hartuar programe të reja për klasën e tretë, kurse për klasën e gjashtë do të shpallet shpallje publike për përzgjedhjen e bashkëpunëtorëve të jashtëm për përgatitjen e planprogrameve për klasën e gjashtë.

Kurrikulat e reja për klasat 1 deri në 6, sipas të cilave mësimi zhvillohet sipas Konceptimit të arsimit bazë (2021), janë bërë mbi bazën e gjithëpërfshirjes, barazisë/ndjeshmërisë gjinore dhe ndërkulturës.

Në vitin 2023 u zhvilluan kurrikulat e reja për klasat e 6-ta dhe të 7-ta bazuar në Konceptin e arsimit bazë (2021) dhe Standardet Kombëtare.

Me kërkesë të Shërbimit Pedagogjik u formua një komision nga BZhA për të dhënë mendim për tekstet e reja për klasën 1, 2, 4 dhe 5.

Ministria e Drejtësisë-MD

Për sa i përket synimit strategjik 5: komunikimi, edukimi dhe trajnimi:

Synimi strategjik specifik 1.1: Ngritja e nivelit të njohurive për zbatimin e Rezolutës 1325 të OKB-së 1.1.1. Inkurajimi dhe shkëmbimi i përvojave për zbatimin e Rezolutës 1325 të OKB-së në nivel ndërkombëtar, rajonal dhe kombëtar. Aktiviteti u realizua duke zhvilluar trajnime në Akademinë për gjyqtarë dhe prokurorë publikë më 24 tetor 2023.

Drejtoria për Mbrojtje dhe Shpëtim - DMSH

Në vitin 2023 janë realizuar aktivitete, stërvitje dhe trajnime të shumta në fushën e mbrojtjes civile, parandalimit, planifikimit dhe zhvillimit, ndërkohë që vazhdimisht i është kushtuar vëmendje përfaqësimit të barabartë të grave dhe burrave në aktivitete. Pjesëmarrja e grave në pjesën operative të funksionimit të Drejtorisë për Mbrojtje dhe Shpëtim është rritur relativisht, po ashtu po ndërmerren aktivitete për rritjen e interesimit të grave në pjesën operative të Drejtorisë, duke marrë parasysh faktin se pjesa operative është kryer nga meshkujt deri më tani.

Si risi në Drejtoria është formuar nga një ekip i koordinatorit, zëvendës koordinatorit dhe një anëtar, të cilët janë në proces të krijimit të materialit reklamues, i cili do t'i shpërndahet publikut në periudhën e ardhshme dhe i referohet një sqarimi të detajuar dhe sqarimin e punës operative të Drejtorisë. E gjithë kjo organizohet për të tërhequr vëmendjen për përfshirjen e grave në punën operative të Drejtorisë.

Është formuar një ekip i cili do të punojë me përkushtim në realizimin e trajnimeve dhe ndërmarrjen e iniciativave për rritjen e prezencës së grave në pozitë drejtuese. Në këtë drejtim, ka një përmirësim sa i përket emërimeve aktuale të drejtuesve të sektorëve dhe njësisë.

Një Anketë Anonim është kryer nga ekipi që punon në Planin e Dytë të Veprimit. Anketa u përbë nga pyetje që shqetësojnë gratë në institucion, stereotipe dhe ndikime të mundshme negative gjinore.

Anketa e përgjithshme rezultoi në një pasqyrë më të qartë të opinionit të përgjithshëm në lidhje me gjendjen e burrave dhe grave.

Rezultatet janë në proces zhvillimi dhe ato do të publikohen në përqindje në Tabelën Publike.

QMK-Qendra për menaxhimin e krizave

Në seksionin e objektivit strategjik 5: komunikimi, edukimi dhe trajnimi: Dy përfaqësues nga QMK-1 burrë dhe 1 grua-koordinator dhe zëvendës koordinator për barazi gjinore morën pjesë në trajnimin "Barazia gjinore" i cili u organizua nga MPPS dhe u mbajt në Qendrën për politikëbërje dhe buxhetim të përgjegjshëm gjinor.

Asociacioni i njësive të vetëqeverisjes lokale-ANjVL

ANjVL në funksion të përmbushjes së objektivave të parashikuara në Planin Vjetor Operacional për vitin 2023, ka realizuar aktivitetet e mëposhtme në lidhje me promovimin e barazisë gjinore në nivel lokal, parandalimin dhe mbrojtjen e viktimave të dhunës me bazë gjinore si pjesë e Planit Operativ për zbatimin të Rezolutës 1325 të OKB-së për gratë, paqen dhe sigurinë.

U zhvillua një fushatë për parandalimin dhe mbrojtjen e viktimave të dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje me rastin e 16 ditëve të aktivizimit, me 70 pjesëmarrës nga grupe të ndryshme të synuara në bashkëpunim me pushtetin vendor.

Realizohet trajnim me 17 persona, duke përfshirë këshilltarë, udhëheqës të sektorëve dhe njësive nga komuna e Probishtipit për integrimin e perspektivës gjinore në politikat lokale dhe thellimin e njohurive.

Organizuar nga misioni i OSBE-së dhe mbështetur nga UN Women, Shkupi po zhvillon trajnime për administratën komunale nga sektorë të ndryshëm për njohjen e tyre me konceptet, politikat dhe mjetet gjinore për integrimin e barazisë gjinore në nivel lokal.

Duke integruar perspektivën gjinore në politikat lokale dhe rolin buxhetor të ANjVL-së ndaj komunave gjinore, organizohet punëtori me SALAR International në kuadër të projektit "Shërbimet për menaxhim të qëndrueshëm komunal" në të cilin morën pjesë 15 persona nga administrata komunale.

Statistikat gjinore dhe prezantimi i e-mjetit për të dhëna të ndara sipas gjinisë, kryhet trajnimi me koordinatorët për mundësi të barabarta për gratë dhe burrat dhe personat e IT-së.

Në promovimin e aspekteve gjinore në punën e njësive të vetëqeverisjes lokale në organizimin e misionit të OSBE-së, morën pjesë kryetarët e këshillave nga komunat dhe kryetarët e komunave anëtarë të grupit lobues të ANjVL-së për barazi gjinore. Me këtë aktivitet, njohuri për shtesat e reja në Kartën Evropiane për barazinë e burrave dhe grave në pushtetin vendor, mjetet dhe metodologjitë për forcimin e aspekteve gjinore në punën e njësive të qeverisjes vendore (NjQV), si dhe promovimin e praktikave të mira për zbatimin vlerat gjinore, të aplikuara në qytetet dhe bashkitë evropiane.

III. PËRFUNDIM:

Raporti është përpiluar në bazë të raporteve vjetore të dorëzuara për vitin 2023 për realizimin e aktiviteteve në përputhje me plane operacionale individuale nga institucionet përgjegjëse dhe ANjVL deri te GP për KMdheV, me përjashtim të Ministrisë së Shëndetësisë, e cila nuk ka dorëzuar raport vjetor për vitin 2023.

Nga sa paraqitet në këtë raport, mund të nxirret një përfundim i përgjithshëm se gjatë vitit 2023 është shënuar njëfarë progresi, mbi të gjitha në drejtim të ngritjes dhe forcimit të ndërgjegjësimit gjinor, integritit më të thellë të grave në disa segmente të shoqërisë, ndërtimit dhe forcimit të kapaciteteve të institucioneve përmes prizmit të aspektit gjinor dhe me të cilat politikat për përfshirje më të madhe të grave, veçanërisht në pozitat drejtuese dhe vendimmarrëse, janë të lidhura ngushtë, por situata aktuale kërkon ndërmarrje të mëtejshme dhe të vazhdueshme të hapave dhe aktiviteteve specifike në këtë fushë.

IV. SFIDAT:

- GP për KMdheV në MM funksionon si Organ për koordinimin, monitorimin dhe vlerësimin e PNV-së së Dytë dhe gjithashtu si Grup Pune për zbatimin e aktiviteteve të PNV-së së Dytë për MM-në, gjë që ndërlikon më tepër punën e përgjithshme dhe funksionalitetin e barabartë të anëtarëve, ndonëse anëtarët bëjnë përpjekje maksimale për t'iu përgjigjur këtij angazhimi shtesë krahas detyrave dhe përgjegjësive të rregullta të punës;

- Nevojitet një përfshirje më e madhe e institucioneve në përputhje me kompetencat dhe kapacitetet e tyre në dispozicion, për të përmbushur aktivitetet e përcaktuara në lidhje me qëllimet strategjike të PNV-së së Dytë dhe Agjendës për “Gratë, Paqen dhe Sigurinë” në nivel kombëtar;

- Domosdoshmëria e qëndrueshmërisë, pra, puna në vazhdimësi dhe shpejtësia dhe përfshirja më e madhe e personave të emëruar nga secili institucion përgjegjës për koordinimin, monitorimin dhe vlerësimin e PNV-së së Dytë, si dhe njoftimin në kohë të ndryshimeve të personave të emëruar nga institucionet;

- Kërkohet dorëzimi i plotë dhe në kohë i raporteve, informimeve dhe të dhënave për aktivitetet e realizuara në GP të KMdheV;

- Përmirësimi i koordinimit ndërinstitutional për planifikimin e mëtejshëm të përbashkët të burimeve dhe aktiviteteve që do të ishin në drejtim të arritjes së rezultateve në përputhje me qëllimet strategjike të planeve operative.

V. REKOMANDIME:

- Për të arritur në mënyrë më efikase rezultatet e planeve operacionale, çdo institucion në domenin e tij duhet të respektojë dinamikën e parashikuar për zbatimin e PNV-së së dytë, veçanërisht në pjesën e dorëzimit në kohë të raporteve, informimeve dhe të dhënave të bazuara në PNV-në e dytë.;
- Përmirësimi i komunikimit dhe bashkëpunimit të personave të emëruar nga institucionet me GP të KMdheV-së, në kuadër të mirëmbajtjes së tij;
- Institucionet të mundësojnë vazhdimësinë e punës së personave të emëruar, por edhe të forcojnë kompetencat e tyre në këtë fushë;
- Në raportet e mëposhtme, institucionet, përveç prezantimit të aktiviteteve të realizuara duke i shprehur ato përmes rezultateve të arritura, është e nevojshme të merren parasysh treguesit e matshmërisë dhe implikimet financiare (buxheti i vet dhe/ose donacionet) për të ofruar një raportim vjetor të detajuar, duke përfshirë të gjithë elementët në funksion të transparencës dhe llogaridhënies;
- Krijimi i një baze të dhënash kombëtare për ekspertët e fushës, pra Axfenda për "Gratë, paqja dhe siguria" - sistemi i sigurisë kombëtare, komuniteti akademik, shoqëria civile etj., e cila do të shërbente për të lehtësuar proceset në fjalë në nivel kombëtarë;
- Mbështetje e hapur për zbatimin e Rezolutës 1325 të OKB-së-Gratë, paqja dhe siguria nga autoritetet në çdo nivel dhe thirrje për rritjen e pjesëmarrjes së grave në proceset vendimmarrëse, jo vetëm në sektorin e sigurisë, por në të gjitha segmentet e shoqërisë.

Përgatitur nga: koordinatojra dhe anëtarët e GP për KMdheV

KOORDINATOR I GP për KMdheV

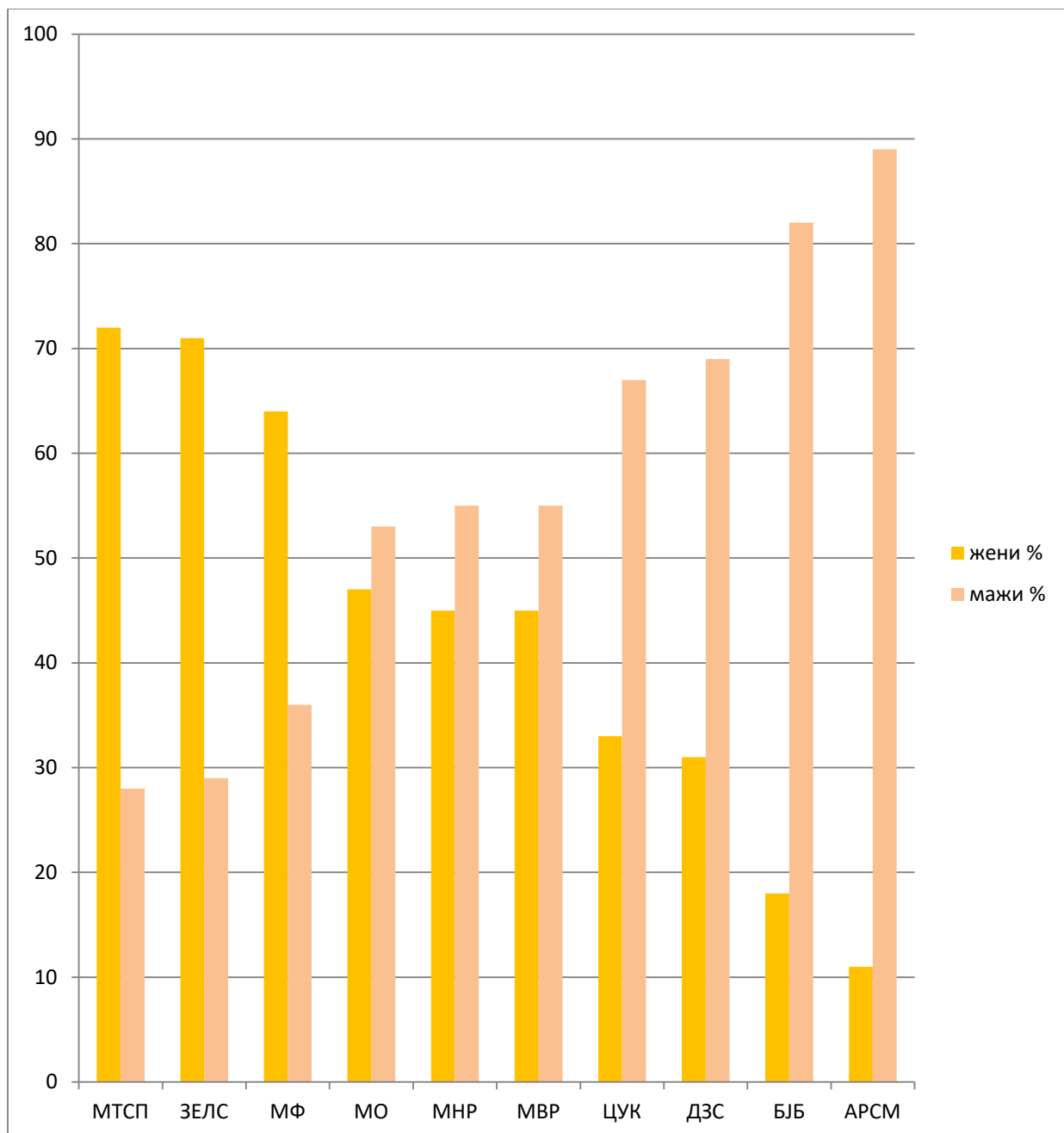
kolonel Antonia Stankovska-Budimir

SHTOJCA:

Shtojca nr. 1: Paraqitja tabelare e përqindjes së përfaqësimit të burrave dhe grave sipas institucioneve në vitin 2023;

Shtojca nr. 2: Paraqitja tabelare e përqindjes së përfaqësimit të burrave dhe grave në pozita drejtuese sipas institucioneve në vitin 2023;

Shtojca nr. 1: Paraqitja tabelare e përqindjes së përfaqësimit të burrave dhe grave sipas institucioneve në vitin 2023

Shtojca nr. 2: Paraqitja tabelare e përqindjes së përfaqësimit të burrave dhe grave në poste drejtuese sipas institucioneve në vitin 2023.

